

Actes de les
**V Jornades
d'Estudis
Locals de Felanitx**

7 i 8 de febrer de 2020
Saló d'Actes de la Casa de Cultura de Felanitx

Coordinació i edició
Miquel Àngel Vicens i Siquier

Consulta *on line*
www.amicsclosos.cat/5jornades

EDICIONS AMICS DELS CLOSOS

Dipòsit Legal
PM 971-2020

Imprès en **Edicions Talaiots**, novembre 2020

El llibre que teniu a les mans és el fruit de l'esforç i la dedicació que els autors han plasmat en el seu treball. A tots ells i a aquelles persones i institucions que han contribuït a la realització i l'edició de les actes de les V Jornades d'Estudis Locals de Felanitx, moltes gràcies.

Enguany (el 2020) serà recordat per l'impacte de la pandèmia de la Covid19, poc ens pensàvem quan organitzarem la cinquena edició de les Jornades d'Estudis Locals, de manera conjunta entre el Centre Cultural - Ajuntament de Felanitx i l'associació d'Amics dels Closos de Can Gaià, tot el que ens ha succeït. Els seus efectes també s'han fet notar a algunes de les propostes que es presentaren dins les V Jornades a principis de febrer, impedit que es poguessin encarar o acabar de la forma prevista o fins hi tot havent de renunciar a presentar-les, finalment. Així mateix, en alguns dels treballs els manca una adequada revisió final dels autors. Si s'observen errades, imprecisions o incongruències en demanem per endavant disculpes.

Els Amics dels Closos hem hagut de cancel·lar o repensar les nostres activitats, de fet ha sigut un any amb poques activitats, i les que hem pogut realitzar a partir del març han estat en format reduït i amb suport de les xarxes social. De tota manera el nostre compromís a favor del coneixement, tant en l'àmbit local com en el més general o especialitzat, no ha defallit. Aquest llibre és un clar exemple, així com la col·laboració en la *Reunió Científica d'Arqueomalacologia de la Península Ibèrica* celebrada a Ciutat el mes de novembre del 2019 i que les seves actes s'estan enllestint per publicar-les, si tot va bé, a principis del 2021. Així mateix, ben prest començarem a preparar la realització de les VI Jornades d'Estudis Locals per a principis del 2023, des de aquí volem fer una crida a la seva participació. En cada edició descobrim nous aspectes de la nostra història i de la nostra societat, que ens encoratgen a seguir treballant per a la seva difusió.

Miquel Àngel Vicens i Siquier

President de l'Associació dels Amics dels Closos de Can Gaià

El mes de febrer de 2020 es varen celebrar les V Jornades d'Estudis Locals a Felanitx. Unes jornades que normalment se duen a terme cada 3 anys al nostre municipi i que organitzen de forma conjunta els Amics dels Closos de Can Gaià i el Centre Cultural de Felanitx. Varen tenir sort, un mes més tard ens confinaven per mor de la covid-19, la pandèmia del segle XXI, haurien d'haver esperat però no va ser així.

Va ser un cap de setmana on es dugueren a terme diferents xerrades, un recorregut per la història en diferents àmbits i que s'han succeït o tenen relació amb el nostre municipi. Els Amics dels closos fan una gran feina i donen l'oportunitat de mostrar el que fan al seu dia a dia a tota la gent que dediquen el seu temps bé sigui d'investigació, educació, cultura, art, història o tradicions. Els anim a que continuïn amb aquesta tasca perquè enriqueixen la ciutadania amb la seva saviesa i visió.

Jaume Monserrat Vaquer
Batle de Felanitx

ELS FELANITXERS EN EL REPOBLAMENT DE SON SERVERA AL SEGLE XIX

Pedro Fidel Castro Lliteras

Castro, P.F. (2020). Els felanitxers en el repoblament de Son Servera al segle XIX. V *Jornades d'Estudis Locals de Felanitx*: 159-165

RESUM

Son Servera fou durant gran part de la seva història un poble eminentment emigrant però durant alguns anys del segle XIX el sentit del moviment poblacional s'invertí dràsticament. Com a conseqüència de la tragèdia de la pesta de l'any 1820, que acabà amb poc més de la meitat de la població serverina en tres mesos, sembla que la gent més pobre de molts altres pobles pensaren que tenien una nova oportunitat. La tradició oral ens parla de grans moviments de persones provinents sobretot de Manacor i Felanitx: tractarem idò d'identificar i quantificar els nous habitants provinents de Felanitx durant les dècades posteriors a la pesta; i també de la seva influència en la composició de la població de Son Servera l'any 1887, just abans de l'inici del gran èxode del canvi de segle.

INTRODUCCIÓ

Les motivacions, els objectius i la metodologia del projecte del que forma part aquest estudi han estat explicats en detall a un article ja publicat (Castro, 2018).

La principal pregunta a la que es vol respondre amb aquesta investigació és, quin és l'origen dels serverins del segle XIX? (En alguns casos, aquest article no s'avé exactament amb les dades que es poden trobar a "Els manacorins en el repoblament de Son Servera" (Castro, 2019). Això es deu a que s'ha seguit acumulant informació i treballant en la base de dades de pobladors de Son Servera al segle XIX), tot posant molt d'esment en la gran revolució poblacional que provocà la pesta de l'any 1820. I aquesta pregunta queda

transformada, per aquest article en aquestes V Jornades d'Estudis Locals de Felanitx, en Quines i quantes famílies de felanitxers passaren per Son Servera al llarg del segle XIX?, i quina és la importància de les famílies descendents de felanitxers a finals del mateix segle dins el total de la població serverina?

La informació utilitzada permet extrapol·lar un arbre genealògic quasi complet de totes les famílies que passaren per Son Servera durant el segle XIX (havent-lo d'iniciar al darrer terç del segle XVIII, com a mínim, per poder estudiar les relacions familiars ja existents l'any 1800).

SON SERVERA ABANS DE 1820

Entre els anys 1800 i 1820 Son Servera acull persones d'almenys 112 llinatges diferents en una població que arriba a un màxim d'uns 1800 habitants just abans de l'inici de la pesta (74 els porten homes i, per tant, són susceptibles de passar a les següents generacions). Durant aquest període més del 84% dels residents a cada moment són serverins i alhora descendents de serverins (famílies que són al poble des d'almenys fa tres generacions). De fet, el 68% dels habitants comparteix els deu llinatges més comuns, que alhora són alguns dels que ja apareixen a la documentació d'ençà de les primeres dècades d'existència del poble, al darrer terç del segle XVII: Servera, Vives, Massanet, Sanxo, Nebot, Llull, Sureda, Tous, Lliteres i Brunet.

Durant aquesta primera època Son Servera és un poble clarament emigrant i, per tant, no és gens comuna l'arribada de noves famílies que s'instal·lin definitivament. De fet, hem pogut identificar el pas d'almenys unes 70 noves famílies pel poble en aquests vint anys, però només dotze d'aquestes s'instal·len definitivament i tenen descendents vius a finals del segle XIX.

Són dos els homes amb orígens a Felanitx que viuen a Son Servera en algun moment d'aquestes dues primeres dècades del segle i cap d'ells té descendents per línia paterna directa residents a Son Servera l'any 1887. Tots arriben abans de l'any 1800 i les respectives famílies perden tots els hereus mascles abans o durant la pesta (vegeu els Binimelis i els Fortesa, a l'apartat de la història de les famílies). Només una dona de Felanitx apareix casada amb un serverí durant aquesta època, la senyora Bàrbara Bordoy.

ELS ANYS POSTERIORIS A LA PESTA (1820-1840)

Sembla que l'arribada de nous habitants comença immediatament després del desastre: durant l'any 1821, per exemple, es duen a terme a Son Servera 67 matrimonis, als que hi trobam fins a 24 persones que no són del poble (cap de Felanitx), el que és un nombre extraordinàriament elevat si tenim present que quasi tots els serverins que es casen aquell any són vidus de la pesta i, per tant, no són matrimonis que s'haguessin produït en un any normal. En la mateixa línia, dels setanta baptismes de l'any 1822 tretze són de pare no serverí i desset per part de mare (un i dues de Felanitx, respectivament).

La documentació estudiada permet afirmar que la població de Son Servera ha augmentat ràpidament fins a finals de la dècada de 1830 i ha recuperat, si no superat, les xifres anteriors al desastre, degut principalment a un fort moviment migratori. No s'inclouen aquí els descendents dels serverins emigrats en les dècades anteriors a la pesta, que

sembla que en alguns casos retornen al poble probablement per aprofitar les cases abandonades per la mort de famílies completes amb les que encara mantenien contacte proper. Aquests retornats se segueixen considerant, per aquest estudi, famílies d'origen plenament serverí tot i haver nascut tota una generació (o dues) a altres llocs com Sant Llorenç, Artà o Ciutat.

En aquest primer període posterior a la pesta la forta immigració provoca un canvi important en la composició de la població en funció del seu origen familiar: l'any 1826, en el primer padró posterior a la pesta que hem pogut localitzar i que sembla raonablement complet, el 25% de la població esmentada és nascuda a algun altre poble o filla de pares d'altres pobles (un 15% més que vint anys abans); l'any 1838, en canvi, aquest percentatge de "forans" ha tornat a disminuir fins al 16% tot i que han nascut moltíssims fills de nous pobladors a Son Servera. Això ens indicaria que, tot i que durant la dècada de 1820 Son Servera rep un importantíssim contingent de població d'altres pobles, el corrent migratori no és en una sola direcció en aquella dècada ni en la següent, sinó que el ritme d'entrada de nous habitants és molt similar al de sortida, una vegada assolida una població total semblant a l'anterior a la pesta (o dit d'altra forma: una vegada ocupades les cases que havien quedat buides).

Un exemple d'aquest fet migratori en dos sentits el podem trobar el cas dels felanitxers. Durant les dècades de 1820 i 1830 arriben a Son Servera 11 matrimonis en què la família del marit té el seu origen a Felanitx però només 6 s'instal·len definitivament (54%, els manacorins s'havien quedat en el 32% dels casos). Pel que fa a les dones, n'arriben 20 de Felanitx: onze ja casades (sis amb felanitxers) i nou que es casen amb homes de Felanitx, Manacor i Son Servera.

ELS NOUS FELANITXERS ENTRE 1840 I 1887

En aquest període detectam una minva en la quantitat de moviments migratoris. Entre 1841 i 1860 tan sols trobam dos nous matrimonis en que el marit és de Felanitx i només un d'aquests dona lloc a una família viva (família amb capacitat per tenir més descendents que portin el llinatge amb posterioritat) l'any 1887. En aquest mateix període arriben a Son Servera només dues dones de Felanitx.

Després de 1860 i fins el final del període estudiat (1887), les referències a noves famílies segueixen essent poques. No apareix esmentat cap nou felanitxer a Son Servera i només sis felanitxeres de les que només quatre apareixen com a casades en algun moment.

ELS FELANITXERS EN LA COMPOSICIÓ DE LA POBLACIÓ SERVERINA DEL SEGLE XIX

El nombre total de felanitxers a Son Servera, incloent en el compte els seus descendents directes, va en augment constant tot al llarg del sXIX. Sabem que l'any 1800 són només 10, a l'any 1820 són 8 (cinc d'aquets ja havien nascut a Son Servera) i a la pesta en moren 5, representant en tot moment percentatges molt reduïts sobre el total de la població.

A partir de l'any 1820 però, l'augment del nombre de parelles joves que s'instal·len a Son Servera comença a afectar a la composició de la població en funció dels seus orígens. Tot i la gran quantitat de nous habitants que abandonen el poble en els anys i dècades

posteriors a la seva arribada, el contingent poblacional format pels descendents dels que queden a Son Servera arriba a formar un part molt important de la societat serverina: l'any 1887, almenys 888 habitants (del total de 2704 que apareixen al padró estudiat, 32%) no han pogut ésser identificats com a descendents per línia paterna directa de cap de les famílies de residents al poble d'ençà de la segona meitat del segle XVIII. L'origen de moltes de les noves famílies el trobam a pobles propers com Artà, Capdepera i Sant Llorenç però per davant d'aquests pobles destaquen Felanitx i, sobretot, Manacor com a viles aportadores de repobladors instal·lats definitivament a Son Servera.

L'any 1887 viuen a Son Servera 47 persones nascudes a Felanitx o que són descendents per línia paterna directa de felanitxers, el que representa un 5% del total de descendents de no serverins i un 1'7% del total de la població en aquell moment. D'aquestes 47 persones, no n'hi ha cap descendent per línia paterna directa dels felanitxers residents a Son Servera abans de la pesta, 39 són pertanyen a les 6 famílies instal·lades entre 1820 i 1840 (83%), 5 corresponen a les famílies arribades entre 1841 i 1860 i la resta es correspon amb persones que fa només una generació, com a molt, que està instal·lada al poble (tres dones).

UN TAST DE LA HISTÒRIA DE LES FAMÍLIES DE FELANITXERS INSTAL·LADES A SON SERVERA

El projecte dins el que s'inclou aquest estudi compta també amb la redacció d'una petita història de totes les famílies que passaren per Son Servera durant el segle XIX. A les següents pàgines incloem part d'aquestes petites històries de les famílies de felanitxers que arribaren i s'establiren a Son Servera en algun moment d'aquell segle.

ADROVER: L'any 1887 viu a Son Servera na Maria Adrover, nascuda a Felanitx i casada amb Josep Santandreu de Son Servera. Sembla que a la dècada de 1870 podria haver viscut una altra dona del mateix llinatge a Son Servera, que hauria tengut un fill amb un membre la família Massanet *Cerol*.

ANDREU: La família Andreu més important a Son Servera durant el segle XIX és la dels Andreu *Jan*, de Manacor. De Felanitx, arriba poc després de la pesta Joan Andreu Rosselló, que casa l'any 1824 amb la serverina Margalida Lull Massanet. Aquesta parella i tots els seus descendents resideixen a la zona de la Penya Rotja durant tot el segle i se'ls coneix com els *Barraca*. Sembla que fou una família de jornalers que es dedicà sempre al camp.

BARCELÓ: A la segona meitat de la dècada de 1830 els felanitxers Antoni Barceló i Joana Maria Bennàssar batien dos fills a Son Servera, però no tornen a aparèixer a la documentació consultada. Els germans Barceló Gaià de Felanitx (Joan, Cristòfol i Jaume) arriben a Son Servera, sembla que no tots alhora, a partir de la dècada de 1830. Els dos primers es casen amb dones manacorines i Jaume es casa, més tard, amb una serverina. A la dècada de 1870 només es mantén a Son Servera Joan Barceló Gaià i els seus descendents: a la família hi trobam picapedrers, carreters i jornalers. Aquesta família era coneguda amb el malnom *Cantador* i resideix, sempre que la podem localitzar, a la zona de l'actual carrer de la Vilanova que era considerat una barriada externa al poble.

BINIMELIS: Sembla que als voltants de l'any 1760 arribà a Son Servera Miquel Binimelis de Felanitx. L'any 1800 residien a Son Servera dos fills i tres filles de Miquel Binimelis (fill de l'anterior) i Francina Aina Tomàs, i l'any 1815 hi ha, a més de les seves famílies, les d'almenys vuit néts. Tots els membres d'aquesta família els trobam a cases dels carrers Nou i Fang (actuals Dr. Servera i Carmelites, respectivament). Almenys alguns dels membres d'aquesta família foren moliners. L'any 1820 la família és pràcticament exterminada per la pesta, només una persona d'aquest llinatge sobreviu: Francina Anna Binimelis Perelló. Aquesta dona casa amb Miquel Nebot i l'any 1887 encara eren vius quatre dels seus nou fills. A part d'aquesta família, a la dècada de 1820 s'instal·la al poble Miquela Binimelis, també de Felanitx, juntament amb el seu marit Miquel Llaneres i els seus fills, que també resideixen a Son Servera a finals de segle XIX.

BORDOY: Tans sols una dona porta aquesta llinatge, Dona Bàrbara Bordoy de Felanitx, esposa de Don Joan Nebot Sureda amb qui té almenys set fills entre 1818 i 1836. A l'octubre de 1838 és apresat a Son Servera el fugitiu Magí Bordoy.

CALDENTY: Un dels primers matrimonis una vegada aixecat el cordó militar de la pesta és el de Guillem Caldenty Colombrans, de Petra, amb Joana Maria Bennàssar de Manacor. Abandonaren el poble molt poc temps després. Més tard, a l'inici de la dècada de 1830, arriba Rafel Caldenty Timoner, comerciant de Felanitx (posa una tenda a la plaça), amb la seva esposa Francisca Rigo d'Algaida. Durant la dècada següent tenen almenys cinc fills. L'any 1845 Rafel Caldenty Timoner és propietari d'una tenda "*de géneros ultramarinos, taberna o albaceria*". L'any 1867, Antònia Caldenty Rigo, treballava al servei domèstic de la casa de Don Pere Nebot Bennàssar. A finals de segle XIX hi ha dues famílies d'aquest llinatge: els Caldenty Servera, descendents de Rafel Caldenty Timoner, i els Caldenty Palou *de sa Punta*, que tot i que sembla que no resideixen al poble fins almenys una dècada més tard, hi batien els seus descendents d'ençà de la dècada de 1860.

ESCALES: Tans sols dues dones porten aquest llinatge, totes dues les trobam a la dècada de 1820: Margalida Escales de Santanyí és l'esposa de Mateu Ferrer i tenen quatre fills; Catalina Escales de Felanitx i la seva família apareixen tatxats a una casa del Carrer Major al padró, el que indicaria que abandonaren el poble durant aquell any o principis de 1827.

ESTELRICH: L'any 1826 Bartomeu Estelrich viu al carrer Major amb la seva esposa (Catalina Escales) i fills (Margalida i Antoni), ells i els seus fill són de Felanitx. A la dècada de 1830, Apol·lònia i Margalida de Felanitx, casen i tenen fills. Antoni Estelrich, que apareixia l'any 1827, mor l'any 1841 amb a l'edat de 23 anys. A finals de segle tan sols trobam els descendents de Margalida i el seu segon espòs, Francesc Pellisser de Manacor, que són al carrer de les Parres.

FORTESA: L'any 1800 viu a Son Servera la família formada per Josep Fortesa, Joana Maria Picó i les seves quatre filles, probablement tots de Felanitx i residents al carrer Major. Tot i que només alguns dels néts moren a la pesta, el llinatge per aquesta branca es perd per falta de descendència masculina. Tot i això, sembla que el seu negoci i el malnom "Marxando" es mantenen a Son Servera a través dels descendents d'Antoni Miró Valls de Porreres que casà amb Margalida Fortesa Picó.

HUGUET: Les germanes Maria i Sebastiana Huguet Ramis, felanitxeres filles de Jacint i Joana Maria, casen a Son Servera a la dècada de 1830. Són les úniques que trobam d'aquest llinatge. Els seus fills són al poble a finals de segle.

JAUME: Al padró de l'any 1826 trobam, al carrer de les Parres (casa 60 del llistat) l'anotació "aqui un de felanitx", completada més tard amb el nom: Antoni Jaume. Probablement es tracta del mateix Antoni Jaume que casa l'any 1836 amb Miquela Rosselló Burguera de Felanitx. Tenen sis fills i n'adopten un més (Sebastià), aquest és l'únic que ha donat descendència resident a Son Servera a finals de segle XIX i per ell es manté el llinatge a Son Servera.

JUSAMA: Teresa Jusama Nebot, nascuda a Felanitx devers l'any 1837, és l'esposa del manacorí Gabriel Servera l'any 1887.

LLANERES: Als voltants de 1826 arriba a Son Servera la família formada per Bartomeu Llaneres, Miquela Binimelis i els seus fills, tots de Felanitx. Els Llaneres residents al poble a finals de segle XIX són descendents de Bartomeu Llaneres Binimelis i la seva esposa Margalida Rosselló Miquel de Manacor. Els trobam normalment a cases de foravila, a la barriada coneguda com Son Estrella, i es dediquen al camp (jornalers i conradors). El menor dels Llaneres Binimelis, Jaume, és acusat de lladre l'any 1844 (AMSV 559/1) i apareix mort de 27 punyalades l'any 1846 a l'antiga casa de l'hort de don Joan Nebot (actual hort den Nebot, a Son Xerubí). La casa resta abandonada de llavors ençà i els actuals propietaris de l'hort encara han sentit contar que allà s'hi produí un assassinat i aquesta és la raó de l'abandó i ruïna de la caseta.

MAS: A les dècades de 1850 i 1860 trobam, primer residint al carrer de les Parres i després al carrer Major, a Joan Mas Estelrich, casat amb Maria Maria Lliteses (Maria és el llinatge mantengut pels descendents de Josep Maria, de la Inclusa).

OLIVER: Tot i que probablement arriben més prest, la primera referència recollida a la família Oliver de Felanitx a Son Servera és de l'any 1835 quan Catalina Aina Oliver Obrador casa amb Pere Josep Rosselló Martorell. Probablement en aquest moment ja eren instal·lats a Son Servera els seus germans Antoni i Maria, tots dos teixidors de professió (ella és la única dona que trobam com a teixidora). No hem pogut recollir informació referent a l'existència de teixidors a Son Servera abans de la pesta, però després del desastre s'instal·len a Son Servera almenys vuit famílies dedicades a aquesta indústria (suposam que aprofitant que s'havia de reposar tota la roba cremada a finals de 1820, a l'"*expurgo*". Antoni Oliver mor l'any 1845 sense descendents i el llinatge es perd a Son Servera.

ROSSELLÓ: A la dècada de 1830 ja estan instal·lats a Son Servera Nicolau Rosselló i Damiana Martorell, tots dos de Felanitx, amb els seus fills. Són coneguts amb el malnom *Galta-grossa* i solen residir a foravila, a la zona de la Penya Rotja. Tot i que sembla que eren jornalers, trobam referències a un fuster i un teixidor dins la família. Tot i tenir una vintena de descendents, el llinatge s'extingeix a Son Servera a finals de segle XIX per la mort dels varons abans d'arribar a adults.

SANTANDREU: Fra Agustí Santandreu, religiós caputxí de Felanitx treballà a Son Servera durant la pesta assistint als malalts. Sobrevisqué i durant l'any 1821 exercí de mestre d'escola.

TOMÀS: Poc després de la pesta (l'any 1822) arriba a Son Servera el matrimoni format per Jaume Tomàs Estelrich i Catalina Mestre i l'any 1826 arriba Joan Tomàs (teixidor, germà de l'anterior) i Margalida Mestre (tots quatre de Felanitx). Tenen un total de catorze fill i filles, dels que l'any 1887 només trobam a Gregori Tomàs, casat amb Maria Lliteres amb qui té quatre fills, residint a Son Servera. La família de Joan Tomàs sembla que passa per almenys cinc residències diferents fins a finals de segle; en canvi, Jaume Tomàs s'instal·la al carrer Major i només trobam un moviment cap al carrer del Fang (actual Carmelites).

BIBLIOGRAFIA

CASTRO LLITERES, P.F. (2018). L'origen dels habitants de Son Servera al segle XIX. Primera part, dels Abrines als Luis. A: GOMILA, N.; ARENAS, M. (A Cura De). *Jornades d'Estudis Locals de Son Servera. Origen i tradició. Abril 2017*. Ajuntament de Son Servera: 13-52

CASTRO LLITERES, P.F. (2019). Els manacorins en el repoblament de Son Servera. X *Jornades d'Estudis Locals de Manacor*: 309-318

SUMARI

Presentació	7
Conferència inaugural	
<i>Associació Cultural Setmanari Felanitx: nous plantejaments per reforçar el present i encarar el futur.</i>	13
Bàrbara Sagrera i Jerònia M. Pont	
Societat	
<i>Notes històriques sobre la festa i la font de Santa Margalida, patrona de Felanitx.</i>	23
Maria del Carme Pino	
<i>Salers en el terme de Felanitx. Quasi cent anys d'una música tradicional a través del testimoni de quaranta persones.</i>	35
Sebastià Barceló	
<i>El Pacient Actiu a Felanitx, una nova estratègia d'apoderament del malalt crònic.</i>	53
Jerònia M. Pont i Joana Valenz	
Art	
<i>El paper pintat en els interiors de les cases felanitxeres.</i>	63
Magdalena Bennàssar i Josep M. Pomar	
<i>Magdalena Adrover Pizà. Pintant amb el fil i l'agulla</i>	79
Magdalena Bennàssar i Josep M. Pomar	
<i>L'obra escultòrica de Miquel Vadell i Pastor a Felanitx</i>	91
Andreu G. Venyr	
Museologia i documentació	
<i>La col·lecció paleontològica de la Fundació Mn. Cosme Bauçà. Patrimoni natural entre un gran fons cultural.</i>	103
Guillem Mas i Lluís Moragues	
<i>Redescobrint objectes en la Col·lecció Museogràfica Cosme Bauçà. Possible fauna arqueològica.</i>	115
Miquel Àngel Vicens i Bartomeu Salvà	
<i>Felanitx a l'Heraldo de Cristo.</i>	121
Andreu G. Veny	

<i>Llibres i obres artístiques del Dr. Binimelis.</i>	139
Onofre Vaquer	
<i>La reforma interior de Felanitx. Una part del projecte urbanístic dissenyat per Francesc Roca i Simó.</i>	145
Maria Mesquida	
Segles XIX - XX	
<i>Els felanitxers en el repoblament de Son Servera al segle XIX.</i>	159
Pere F. Castro	
<i>El cos de Carabiners a Felanitx (1829 – 1868).</i>	167
Celso Calviño	
<i>Felanitx, 40 anys d'eleccions municipals: 1979 – 2019.</i>	179
Joan Mestre	